

Her yıl 1 Aralık HIV/AIDS epidemisi ile mücadelede farkındalık yaratabilmek için Dünya AIDS Günü olarak anılmakta ve bu gün konu ile ilgili çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu yıl 1 Aralık'ın başka bir önemi de, daha sonra AIDS olarak bilinecek olan ilk beş vakanın resmi olarak bildirilmesinden bu yana 40 yılı geride bırakmış olmamızdır. Ne yazık ki bu süreçte, 36 milyonun üzerinde insan AIDS ile ilişkili hastalıklar nedeni ile hayatını kaybetmiştir.

Bundan yaklaşık 45 yıl önce çiçek virusunun aşı ile dünya üzerinden silinmesine tanıklık ettik. Viral hepatitlerde kullanılan antivirallerin başarısı da günümüzde bu virusları dünya üzerinden silme yönünde ilerlemektedir. HIV için maalesef henüz etkin bir aşı geliştirememiş olsak da mevcut antiviraller etkin bir biçimde virusu baskılayabilmektedir. HIV enfeksiyonu da bu nedenle artık kronik yönetilebilir bir durum olarak nitelendirilmektedir.

HIV'i dünyadan silme ve epidemiyi sonlandırma için UNAIDS tarafından 90-90-90 olarak belirlenen hedefler konmuştu. Bu hedefler doğrultusunda 2020'ye kadar HIV ile yaşayan insanların %90'ının durumundan haberdar olması, tanımlanan vakaların %90'ının (tüm vakaların %81'i) tedaviye ulaşabilmesi ve tedavi gören kişilerin %90'ında (tüm vakaların %73'ü) viral yükün baskılanması amaçlanmakta idi. Yaşadığımız pandeminin de etkisi ile bu hedeflerin gerisinde kalındı. Küresel olarak yine UNAIDS verilerine göre, 2019'un sonunda, HIV ile yaşayan bireylerin %81'i HIV durumlarını biliyordu ve üçte ikisinden fazlasının (%67) antiretroviral tedaviye ulaşımı mümkün olabilmişti. Antiretroviral tedavi görenlerde ise viral yük baskılanma oranı %59'a ulaşabilmişti ki bu da hedeflenen %73'ün çok gerisinde idi. Buna rağmen bu hedefler 2025 yılı için daha iddialı olarak 95-95-95 olarak güncellendi. Bu sayede HIV enfeksiyonuna yakalanan birey sayısının 2010 yılında 2,1 milyondan 2020 yılında 500.000'in altına, 2030'da ise 200.000'in altına düşürülmesi öngörülmektedir. Bu hedefler için en önemli konu kişinin durumunun farkında olması ve aktif tedaviye ulaşabilmesidir. Bu sayede bağışıklık sisteminin tekrar güçlenmesi ile HIV ile ilişkili hastalıklar ve bulaştırıcılık önlenmeye çalışılmaktadır. Bugün bilimsel veriler saptanamayacak düzeyde baskılanan viral yüke sahip kişilerin bulaştırıcı olmadığı yönündedir. Ayrıca tedavi ile gebelerde HIV virusunun anneden bebeğe geçişi de önlenabilmektedir ki UNAIDS 95-95-95 hedeflerinde önceliklidir.

Ülkemizde yeni tanı alan bireylerin her geçen gün artmasının en önemli nedenleri, HIV ile ilgili bilgi ve bilinç düzeyinin yetersiz olması, bireylerin damgalanma ve ayrımcılık korkusuyla HIV durumlarını öğrenmekten kaçınmaları, yani HIV testi yaptırmamalarıdır. Bu bakımdan her alanda sıfır ayrımcılık ile

mümkün olduğunca çok kişinin bilgilendirilerek gönüllülük esasına dayalı olarak test yaptırmasının sağlanması hedeflere ulaşmada belirleyici olacaktır

Sonuç olarak yüksek etkili korunma önlemlerinin uygulanması, hızlı, doğru, kolay ulaşılabilir HIV testi, tedaviye erişim ve artmış tedavi uyumu AIDS salgınının sonlandırılması için en önemli girişimler olacaktır.

Bilginin ayrımcılığın ortadan kaldırılması için paylaştıkça büyüyecek ve korkularımızı ortadan kaldıracak en büyük araç olduğunu tekrar hatırlatarak, cesaretle ve birlikte HIV epidemisini sonlandıracağımız gelecek günler dileğimizle, bu yıl da 1 Aralık'ta tüm paydaşlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz.

Klinik Viroloji Çalışma Grubuna katkıları için teşekkür ederiz.